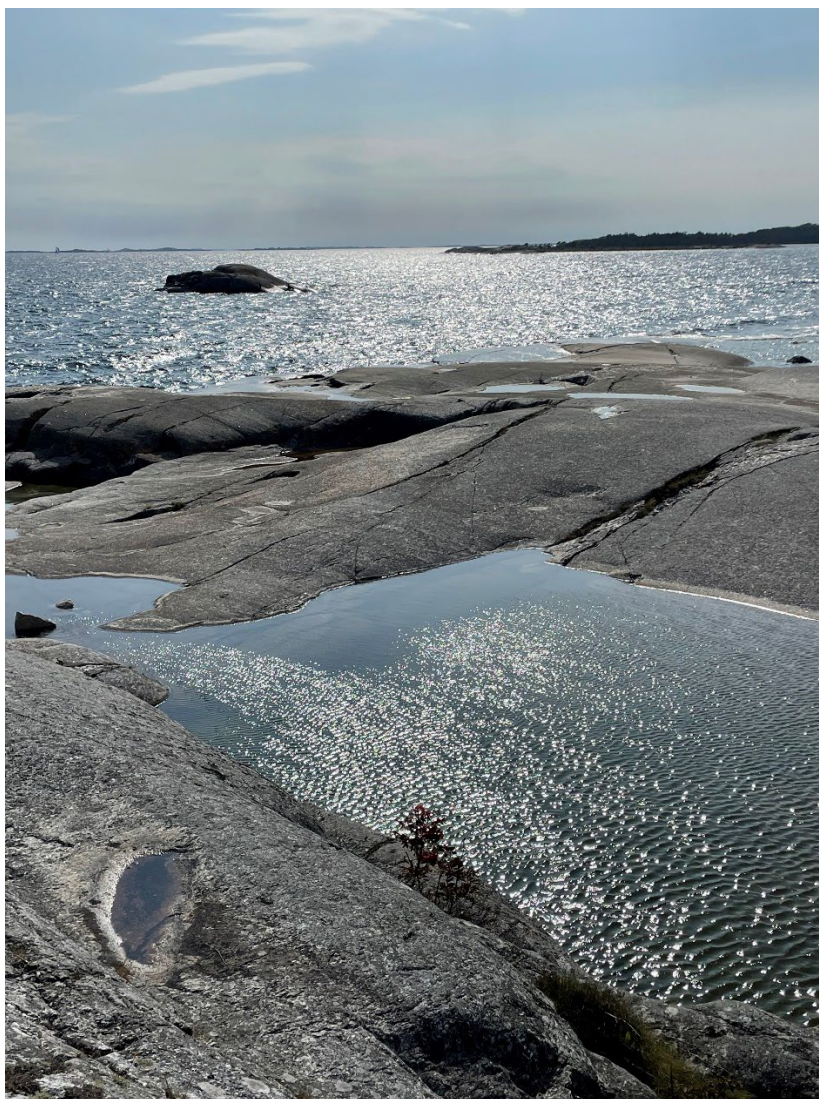

VERKSAMHETSPLAN

2026

FÖRORD

Svealands kustvattenvårdsförbund är en ideell medlemsstyrd förening som arbetar för renare vatten längs Svealands kust. Grundläggande för kustvattenvården är en samordnad övervakning vars resultat är av hög kvalitet och allmänt tillgängliga för SKVVF:s medlemmar, samt en samsyn om tolkningen av tillståndet i kustvattnet och om behovet av åtgärder.

Verksamhetens mål är att verka för god vattenkvalitet genom att bygga upp en kunskapsbas om kustvattnets kvalitet och orsaker till påverkan, och därigenom vara medlemmarna behjälpliga i deras vattenvårdande verksamhet.

MEDLEMMAR

Kommuner

Botkyrka
Danderyd
Haninge
Lidingö
Nacka
Norrtälje
Nyköping
Nynäshamn
Oxelösund
Sollentuna
Solna
Stockholm
Södertälje
Tierp
Trosa
Tyresö
Täby
Vaxholm
Värmdö
Älvkarleby
Österåker
Östhammar

Företag

Astra Zeneca
Käppalaförbundet
Nynas
PreZero
Rederiaktiebolaget Eckerö
Roslagsvatten
SSAB Oxelösund
Stockholm Vatten & Avfall
Svensk Kärnbränslehantering SKB
SYVAB
Östhammar Vatten

Intresse- och ideella föreningar

Föreningen för friskare vatten i
Östhammars fjärdar
Föreningen Levande Fållnäs
Himmerfjärdens Naturvårdsförening
Mälarens vattenvårdsförbund
Nyköpingsåarnas Vattenvårdsförbund
SIKO (Skärgårdens
Intresseföreningars Kontaktorganisation)
Skärgårdsstiftelsen
Tyresås vattenvårdsförbund
VAS-rådet (Rådet för vatten- och
avloppssamverkan i Stockholms län)
Östersjöcentrum, Stockholms universitet
Östra Svealands Fiskevattenägareförbund

Regioner

Region Stockholm
Region Uppsala

Länsstyrelser

Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Uppsala län (stödande medlem)

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD	2
MEDLEMMAR	3
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	4
1. ORGANISATION OCH ANSVAR	5
1.1 Förbundsstämma	5
1.2 Styrelse och presidium	5
1.3 Beredningsgrupp	5
1.4 Externa experter	5
1.5 Kontaktombud och kontaktombudsmöten	6
1.6 Informationsarbete	6
1.6.1 Svealandskustdagen	6
1.7 Kanslifunktion	6
1.8 Ekonomi och budget	7
2. VERKSAMHET	7
2.1 Verksamhetsplan och Handlingsprogram	7
2.2 Miljöanalysfunktion (MAF)	7
2.2.1 Reguljärt provtagningsprogram	8
2.2.2 Underhåll och uppdatering av utsläppsdatas	9
2.2.3 Mätdatas	10
2.2.4. Åtgärdsunderlag	10
2.3 Information	10
2.3.1 Kommunikation	10
2.3.2 Hemsida	11
2.3.3 Årsrapporten Svealandskusten 2026	11
3. SAMARBETS- OCH UTVECKLINGSPROJEKT	12
3.1 Utveckling av förbundets modellsystem	12
3.2 Utveckling av samordnat provtagningsprogram	12
3.3 Projekt	12
3.3.1 Åtgärdssamordnare för en god havsmiljö i Svealands kustvattenområde .	12

1. ORGANISATION OCH ANSVAR

Huvudansvar för administrativa arbetsuppgifter (kallelser, protokoll etc.) ligger i första hand på Svealands kustvattenvårdsförbunds (SKVVF) kansli. För sammanträden och möten se kalendariet på förbundets hemsida skvvf.se.

1.1 Förbundsstämma

Förbundsstämman sammanträder en gång per år före april månads utgång. Extra förbundsstämma kan vid behov sammankallas av styrelsen.

Förbundsstämma hålls onsdag 29 april 2026 kl. 10.00–12.00 i Stockholm.

1.2 Styrelse och presidium

Styrelsen sammanträder fyra gånger per år. Syftet med styrelsemötena är förutom att leda förbundet att främja kunskapsutbyte inom gruppen. Styrelsen består av 12 ordinarie ledamöter, varav sex ledamöter är politiskt tillsatta, och 12 ersättare. Extra möten läggs in om behov finns.

Presidiet består av ordförande, vice ordförande och förbundssekreterare. Ett presidiummöte föregår varje styrelsemöte.

1.3 Beredningsgrupp

Beredningsgruppen består av representanter från medlemmarna och miljöanalysfunktionen på Institutionen för Ekologi, Miljö och Botanik (DEEP - Department of Ecology, Environment and Plant Sciences) vid Stockholms universitet. Beredningsgruppen bereder förslag till fleråriga handlingsprogram och omsätter förbundets handlingsprogram till underlag för en årlig verksamhetsplan. Beredningsgruppen bereder även ärenden till styrelsen och sammanträder senast två veckor före styrelsemöte och om behov uppstår. För 2026 planeras fyra sammanträden. Beredningsgruppen har nio medlemmar och på mötena deltar förbundssekreteraren och åtgärdssamordnaren.

1.4 Externa experter

När det finns behov knyts externa experter till beredningsgruppen för att komplettera den kompetens som finns inom förbundet. Det kan gälla att ta fram mätprogram för andra variabler än de i förbundets löpande provtagning och olika modellsystem.

1.5 Kontaktombud och kontaktombudsmöten

För det kontinuerliga informationsutbytet mellan medlemmar om förbundets verksamhet har varje medlemsorganisation utsett ett kontaktombud.

Två gånger per år, oftast i maj och november, arrangerar kansliet och beredningsgruppen kontaktombudsmöten. På våren 2026 arrangerar förbundet kontaktombudsmöte och Svealandskustdagen på samma dag. Till mötena kallas nätverket med förbundets kontaktombud, styrelse och beredningsgrupp. Syftet med dessa möten är att öka kunskapen om lokala och regionala aktiviteter inom kustvattenvård, stärka och lyfta lokalt engagemang samt att underlätta kommunikationen mellan medlemmarna. Kontaktombudsmöten är endast fysiska.

1.6 Informationsarbete

1.6.1 Svealandskustdagen

Beredningsgruppen arrangerar Svealandskustdagen vanligtvis i maj månad. Programpunkter är innehållet i artiklar ur rapporten Svealandskusten 2026. Medlemspresentationen i rapporten Svealandskusten 2026 kan finnas med på Svealandskustdagen. Medlemmarna får utrymme för samtal om mätresultat och artiklar. Rapporten är ett samarbete med Östersjöcentrum vid Stockholms universitet. Beredningsgruppen tillsammans med kansliet är ansvariga för att skapa ett program och Östersjöcentrum tillfrågas om att delta.

1.7 Kanslifunktion

Förbundets flyttade under hösten 2025 sitt kansli till Kvarngatan 2 i Stockholm och hyr ett rum för två personer av MSC, Marine Stewardship Council. Kansliet bemannas av en deltidsanställd förbundssekreterare och en åtgärdssamordnare som är anställd i två år på LOVA-bidrag (lokala vattenvårdsprojekt). Svealands kustvattenvårdsförbund har numera arbetsgivaransvar och har upphandlat grundläggande kanslifunktioner som ekonomi, redovisning och it-tjänster. Förbundet är medlem i arbetsgivarorganisationen Fremia.

Kansliets förbundssekreterare ansvarar för förbundets löpande arbete såsom budgetarbete, upphandlingar, förbundsstämma, styrelsemöten, deltagande i beredningsgrupp, medlemskontakter, anordna seminarier, skriva beslutsunderlag och bevaka avtal. Kansliet och beredningsgruppen tar tillsammans fram verksamhetsplan, verksamhetsberättelse och handlingsprogram.

1.8 Ekonomi och budget

Ekonomi administreras av Ekonia. Ansvaret för budgetarbetet har SKVVF:s kansli.

2. VERKSAMHET

2.1 Verksamhetsplan och Handlingsprogram

Verksamhetsplan för år 2026 tas fram under 2025. En utgångspunkt är Handlingsprogram för 2023–2026. Huvudansvaret ligger hos kansliet och beredningsgruppen medverkar.

2.2 Miljöanalysfunktion (MAF)

Institutionen för Ekologi, Miljö och Botanik (DEEP - Department of Ecology, Environment and Plant Sciences) vid Stockholms universitet är ansvarig för förbundets miljöanalysfunktion under 2026. Arbetet med miljöanalys och kommunikation inom miljöanalysfunktion bedrivs i samverkan med Östersjöcentrum vid Stockholms universitet.

Miljöanalysfunktionens huvudsakliga uppgift är att beskriva och analysera miljötillståndet i Svealands kustvatten och öka kunskapen om hur naturliga och antropogena processer påverkar kustområdet. Miljöanalysfunktionen bidrar till underlag till åtgärdsprogram enligt vattendirektivet, genom att utvärdera bedömningsgrunder och bedöma åtgärders effektivitet med avseende på förbättring av miljötillståndet. Miljöanalysfunktionen ska också verka för en utökad samordning av recipientkontroll och miljöövervakning.

Miljöanalysfunktion har för sin verksamhet tillgång till databaser, modellverktyg, och webbplatsens presentationsverktyg, samt samverkan med externt finansierade forskningsprojekt för kunskapsuppbyggnad.

Delprojekt som syftar till att ta fram nya mätdata, uppdatera och utveckla databaser och presentationsverktyg, beskrivs under separata rubriker.

År 2026 kommer SKVVF:s miljöanalysfunktion att

- bedriva miljöövervakning i havsområdet från Lövestabukten i norr till Marsviken söder om Oxelösund för klassning av vattenkvalitet samt insamling av valideringsdata för modeller. Det grundläggande programmet kommer att utvidgas enligt

länsstyrelsernas och andra intressenters önskemål, särskilt medlemmarnas behov av övervakning och recipientkontroll i delar av kustområdet.

- utvärdera erhållna resultat med avseende på behov inom vattenförvaltning, som underlag för lokala åtgärdsprogram, och som valideringsdata för modeller och bedömningsgrunder m.m.
- utvärdera egna resultat tillsammans med resultat från andra undersökningar för att ta fram en så konsistent bild som möjligt av miljötillståndet i våra kustvatten. Även biologiska variabler, särskilt de av stort intresse för allmänheten, t.ex. fisk eller fåglar kan komma att utvärderas. Även påverkan på fysiska livsmiljöer är av stort intresse. Utvärdering av resultat från andra undersökningar kan dock vara beroende av insatser från externa experter.
- medverka vid framtagande av förslag till samordnade miljöövervaknings- och recipientkontrollprogram, t.ex. genom medverkan i arbetsgrupper, möten med medlemmar, framtagande av specifika underlag och förslag till förändringar syftande till ökad samordning.
- om möjligt medverka i externa projekt finansierade med anslag från andra än SKVVF. Projekten kan röra forskning om och/eller utvärdering av miljötillståndet i kustzonen på uppdrag av myndigheter, kommuner och företag.
- leverera data till nationell datavärd.
- på begäran leverera data till förbundets medlemmar och, med godkännande från SKVVF, till andra aktörer.
- medverka i SKVVF:s beredningsgrupp.

2.2.1 Reguljärt provtagningsprogram

Miljöövervakningsprogrammet fortsätter de synoptiska undersökningar som genomfördes första gången 2001 och som sedan 2006 genomförs två gånger per år. Under 2025 besöktes ett 180-tal stationer i juli och augusti, varav 85 i SKVVF:s grundprogram. Stationerna har valts så att vattenkvaliteten i mellanliggande havsområden kan skattas med hjälp av empiriska/statistiska och mekanistiska modeller. Under 2025 planeras programmet att, som vanligt, genomföras två gånger, i juli och augusti.

Undersökningen kommer att samla in den typ av data som efterfrågas inom vattenförvaltningen för att beskriva vattenkvaliteten i kustområden. Den kommer också att

utgöra en viktig plattform för integrering av recipientkontrollprogram och utgöra en referens för dessa och för kommande biologiska undersökningar enligt vattendirektivets krav.

Undersökningen 2025 omfattar samma variabler som tidigare (näringsämnen [NH_4 , $\text{NO}_2 + \text{NO}_3$, PO_4 , SiO_3 , Tot-N, Tot-P], klorofyll, syre/svavelväte, salt, temp [CTD-profil och manuell], siktdjup, samt växtplankton på cirka 30 stationer).

Provtagningsstationerna har valts så att de mest påverkade områdena får den bästa horisontella upplösningen, det vill säga lokaliseringen styrs av punktkällor. Detta ger en naturlig koppling till recipientkontrollprogrammen. Avståndet mellan stationer relaterades till salthaltsskillnaderna så att gradienter kan beskrivas.

I utvalda havsområden tas ytvattenprov (0,5 m djup) för analys av ovanstående variabler, samt en CTD-profil. Från 2010 inkluderas även högupplöst syreprofil. På 30 stationer tas dessutom prov för analys av växtplankton och klorofyll med 10 m slangprovtagare. På alla stationer med vattendjup överstigande skiktningdjupet (termoklinen) tas bottenvattenprov för analys av svavelväte. I större bassänger tas även vertikala profiler för näringsämnen (var 5-10:e meter beroende på skiktning, glesare på större djup där förhållandena är mindre variabla).

Undersökningen kommer att genomföras med inhyrd båt så att provtagning även kan göras i grunda och svårtillgängliga områden. Alla prover körs varje dag med bil till DEEP:s laboratorium på Stockholms universitet. Provtagningen beräknas ta minst sju dagar med provtagning under dygnets alla ljusa timmar och utförs av två personer. Minst en av dagarna tas prover parallellt med mindre båt i vissa små vikar.

All provtagnings- och analysverksamhet är ackrediterad av SWEDAC. Laboratoriet vid DEEP deltar också i det europeiska interkalibreringsarbetet inom QUASIMEME, med bästa resultat.

2.2.2 Underhåll och uppdatering av utsläppsdatabas

Det huvudsakliga syftet med utsläppsdatabasen är som underlag till åtgärdsprogram enligt vattendirektivet. Databasen består i första hand av data över vatten- och närsaltstransport från punktkällor med utsläpp direkt till kustvattnet (t.ex. avloppsreningsverk, industrier, etc.) och från åmynningar. Under 2026 kommer utsläppsdatabasen att uppdateras med i första hand data från 2023–2025 samt andra saknade data. I och med den nya indelningen i vattenförekomster och avrinningsområden enligt Svenskt vattenarkiv (SMHI SVAR 2022) behöver nya sammanställningar och beräkningar av flödesdata göras.

2.2.3 Mätdatabas

Mätdata- och utsläppsdatabaserna är centrala för förbundets hela verksamhet. Dessa kräver kontinuerlig uppdatering och utvidgning till att omfatta all för förbundet nödvändig information. Kvalitetsuppgifter, det vill säga information om metoder och mätosäkerheter finns också i stor utsträckning införda i databasen och kan laddas ner tillsammans med data.

Under 2026 kommer databasen att uppdateras och kompletteras med mätdata och kvalitetsinformation från 2025 samt andra saknade data.

2.2.4. Åtgärdsunderlag

Miljöanalysfunktionens arbete syftar till att ta fram underlag användbara i medlemmarnas arbete med Lokala åtgärdsprogram (LÅP). Fokus 2026 kommer fortsatt ligga på fördjupad analys av koppling mellan belastning och tillstånd i kustgradienter där påverkan är störst när påverkanskällor avtar i och med utspädning mot yttre kust, men även uppdaterad sammanställning av bakgrundsbelastningar för olika vattendrag, samt utsjökorrektur av statusklassning. Syftet är att ta fram vetenskapliga underlag för åtgärdsprogram genom att analysera hur statusklassningen, baserad på förbundets karteringsdata, kopplar till olika belastningsförhållanden och Östersjöns generella tillstånd. Miljöanalysfunktionen kommer även samverka med den åtgärdssamordnare som planeras projektanställas (avsnitt 3.3.3).

2.3 Information

Förbundet verkar för att informera om mätresultaten och vad de innebär för medlemmarna. Resultaten från mätningar presenteras i rapporten Svealandskusten 2026. Den skickas till medlemmar, intressenter och medier. Den finns digitalt på förbundets hemsida skvvf.se. Rapporten presenteras i sociala medier som SKVVF använder.

2.3.1 Kommunikation

Förbundet kommunicerar med medlemmar, ombud och styrelse om verksamhetens syfte och resultat. Intern kommunikation och diskussion om vad mätresultaten innebär för medlemmarna är viktig. En dialog ska i förlängningen leda till att kartlägga och tydliggöra vilka åtgärder som behöver göras.

Förbundet är en medlemsorganisation och kontinuerlig kommunikation och diskussion kring medlemmarnas behov och medlemsnytta är grundläggande.

Steg i arbetet är att

- kommunicera på kunskapsnivåer som engagerar förbundets olika intressenter rörande förbundets syfte och långsiktiga verksamhetsmål
- lyssna på och ta till vara medlemmarnas synpunkter via kontaktombuden gällande förbundets verksamhet.

2.3.2 Hemsida

Hemsidan skv.vf.se innehåller information om mätningar, data och mätresultat, medlemsförteckning, protokoll och rapporter samt information om aktuella aktiviteter i förbundet. Från hemsidan sprids rapporten Svealandskusten och är en startpunkt för kunskap om frågor som rör miljöövervakningen. Det ska vara lätt att hitta till förbundets kalendarium, rapporten Svealandskusten, handlingar, protokoll och dokumentation från kontaktombudsmöten. Sociala medier kompletterar hemsidan vilken är huvudkanalen för förbundets information. Hemsidan innehåller även en fördjupad analys av tillståndet i Svealands kustvatten med kartor och diagram. Alla figurer, kartor och diagram är kommenterade och analyserade i en förklarande text.

2.3.3 Årsrapporten Svealandskusten 2026

En årsrapport om miljötillståndet i Svealands kustvatten produceras under våren och presenteras på förbundsstämman och Svealandskustdagen. Miljötillståndet utvärderas bland annat i förhållande till de bedömningsgrunder som tagits fram för vattendirektivet. Målet är att rapporten omfattar de tre biologiska samt de fysisk-kemiska bedömningsgrunderna. Rapporten formges som tidigare enligt förbundets grafiska profil.

Flertalet exemplar skickas till medlemmar som är kommuner med en uppmaning att sprida rapporten vidare. Förbundet arrangerar ett seminarium Svealandskustdagen för att presentera innehållet i rapporten, se punkt 1.6.1.

Medverkande: Beredningsgruppen, Miljöanalysfunktionen på DEEP som har huvudansvaret, Stockholms universitet samt kommunikationsbyrån Grön idé. Rapporten ska vara klar till stämman den 29 april 2026.

3. SAMARBETS- OCH UTVECKLINGSPROJEKT

3.1 Utveckling av förbundets modellsystem

Förbundet har under de senaste åren tittat på olika modellansatser men driver för närvarande ingen egen utveckling av avancerade modeller, eftersom det finns nationell modellutveckling. Enklare modellansatser tillämpas för närvarande med analyser av koppling mellan belastning och tillstånd i tillämpliga kustgradienter.

Huvudansvaret har kansliet, beredningsgruppen samt Miljöanalysfunktionen på DEEP.

3.2 Utveckling av samordnat provtagningsprogram

Miljöanalysfunktionen medverkar till att ett samordnat provtagningsprogram gradvis växer fram. Arbetet är långsiktigt.

Förbundet ansvarar sedan länge för samordnade provtagningsprogram för SSAB och Oxelö Energi i Oxelösunds kustvatten, Nynäshamns kommun, Nacka kommun, Haninge kommun, Nyköpings kommun och för Sydvästra Storstockholms VA-verksaktiebolag (SYVAB) i Himmerfjärden och angränsande fjärder. Därutöver finns även ett nära samarbete med Stockholm Vatten, där förbundets mätningar kompletterar Stockholm Vattens eget mätprogram. Det senaste samordnade mätprogrammet i förbundets regi inrättades 2021 i Östhammarfjärden. Under 2023 sågs mätprogrammet i Oxelösund över efter krav från tillsynsmyndigheter. Ett modifierat program, som bland annat inkluderar bottenfauna mer regelbundet, påbörjades 2023.

Mätningar i Björnöfjärden och Fjällsviksviken genomfördes även 2025, men inför provtagningarna 2026 behövs en genomlysning av behovet och möjligheterna till fortsatta mätningar i dessa viker i Värmdö kommun.

Inför mätningarna 2025 reviderades Länsstyrelsernas del i mätprogrammet av miljöanalysfunktionen i samarbete med Länsstyrelserna. Inför 2026 kan mindre ytterligare förändringar bli aktuella. Huvudansvaret har miljöanalysfunktionen och kansliet.

3.3 Projekt

3.3.1 Åtgärdssamordnare för en god havsmiljö i Svealands kustvattenområde

Förbundet har kommit i mål med planen att rekrytera en åtgärdssamordnare. Vi välkomnar Anna Ehn som började den 1 september 2025. Hon är marinbiolog med lång erfarenhet av

projektledning och har arbetat med frågor som rör miljö och hållbarhet. Närmast kommer Anna från en roll som sakkunnig på Håll Sverige Rent, där hon bland annat lett EU-projektet Re:Fish, med fokus på marin nedskräpning. Hon har också arbetat flera år på Skärgårdsstiftelsen med bland annat miljösamordning. Under 2024 och 2025 identifierade kontaktombuden prioriterade åtgärdsområden samt tagit fram önskemål hur kanslifunktionen kan stötta åtgärdssamordnare i medlemskommunerna. Arbetet med att identifiera lämpliga åtgärder hos våra medlemmar inom de prioriterade områdena inleddes under hösten 2025 och fortsätter 2026. Anna kommer också arbeta med att kartlägga behovet hos respektive kontaktombud samt vid behov ge förslag på åtgärder eller aktiviteter.

Huvudansvar: Beredningsgruppen och kansliet.

Svealands kustvattenvårdsförbund (802408-5195)
Kvarngatan 2
118 47 Stockholm
Förbundssekreterare Ingela Bäckström
076-502 21 02, ingela.backstrom@skvvf.se
Åtgärdssamordnare: Anna Ehn, 070-845 82 80, anna.ehn@skvvf.se
skvvf.se